

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. II. Quomodo accidentia panis & vini possint agere & recipere
mutationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

*Supplere
causalitate
rem causae
materialis.*

sa supplere, componendo per se instar materiae aliquid totum, aut per susceptionem accidentis illud sustentando: posse tamen illam supplere in genere causae efficientis; praesertim quando agitur de causalitate, non secundum quam ex materia aliquid componitur, sed tantum secundum quam forma ab ea sustentatur. Poterit itaque Deus illam supplere per majorem concursum effectivum, praestando totum id, quod forma accipiebat à materia sive subjecto sustentante. Nec mirum: cum etiam subjecti approximatiorumque conditiones, quae actionem agentis reddunt faciliorem, possint in alio genere causae per intensionem virtutis & majorem conatum sive concursum agentis suppleri; quantumvis ad genus causae materialis soleant revocari.

Q U A E S T I O II.

Quomodo Accidentia panis & vini possint agere, & recipere mutationes?

12.
*Accidentia
possunt in
Sacramento
agere eadem
que extra.*

DICO I. Accidentia panis & vini possunt in Sacramento exercere easdem operationes; tam reales, quam intentionales, quas poterant exercere, dum erant in subjecto. Ita Theologi communiter. Et patet experientia: nam immutant sensum, dum videntur, tanguntur &c. disponunt effectivè ad novae substantiae generationem, alterantque corpori vicina. Ratio est: quia existentia in subjecto non aliter est ipsis necessaria ad agendum, quam quantum est eis necessaria ad existendum: cum ergo hic sine subjecto quantitativè existant, possunt etiam sine illo agere; quandoquidem sint principium totale actionis accidentalis sibi propriae. Quod addo: nam actionem substantialem exercere non possunt extra subjectum, uti nec in subjecto: cum nullum accidens ob sui imperfectionem possit producere substantiam; ut rectè Scotus & alii passim docent. Unde etiam ad productionem substantiae disponant, peracta tamen dispositione Deus illam producit, supplendo defectum substantiae absentis. Quod etiam facere videtur, quando accidentia Eucharistica alterata reducuntur ad statum naturalem: si enim forma substantialis panis & vini foret praesens, in eam esset restauratio illa referenda, & non in accidentia, adeoque ipsa absente est referenda in Deum. Hac proinde ratione vinum consecratum, si nimium calefiat, reducitur ad illam temperiem, quam naturaliter exigit.

13.
*Moventur
localiter,*

DICO II. Qualitates Eucharisticae possunt etiam moveri localiter, sicut dum suberbat substantia; ut patet experientia. Nam ratione quantitatis aut quantitativè ex-

ensionis remanentis sunt impenetrabiles; ideoque possunt ab agente naturali suscipere quemlibet motum localem. Idem est de quavis alia alteratione, ut calcificatione, frigidatione &c. Et quidem ea naturaliter fit, supposito semel cum communiorentia subjecto communi, & immediato accidentium quantitate: quae proinde sufficit, ut in ea qualitates subeant alterationes secundum intensionem & remissionem, in primo secundum intensionem & defensionem. Unde tunc non sunt necessariae operationes creativae: cum alioquin dicendum foret in alia opinione, speciebus ad ignem v. g. applicatis, calorem in illis à solo Deo produci per creationem ad praesentiam ignis. Quod equidem sine gravi incommodo admitti posset in hoc mysterio miraculis pleno: in quo ut gratis recurreretur ad miraculum, deberet antecedenter seu independenter ab illo ostendi necessitas distinguendi quantitatem in omni substantiae corporeae à materia: à qua alioquin optimè intelliguntur provenire ea, quae quantitativè adscribuntur; ut arguit *Arriaga disp. 8. sect. 2.* addens, etsi distincta esset, non tamen fore subjectum accidentium. Quod satis probabilè videtur.

DICO III. Qualitates Eucharisticae similiter possunt ratione quantitativè extensionis aut ipsius quantitatis remanentis, uti & ipsa quantitas, frangi sive dividi, & uniri, vel per appositionem augeri, item rarefieri & condensari. Quae omnia patent ab experientia.

Sed difficultas est, quomodo haec fiant virtute naturali: cum in primis per divisionem resultant novi termini quantitatis finientes, à subjecto separati, & per unionem novi termini copulantes, prioribus finientibus destructis; qui proinde destruantur per annihilationem, reliqui autem producantur per creationem: quae videntur superare virtutem agentis naturalis. Resp. tamen illos terminos (si denatur) satis intus dependere à partibus quantitatis, quas terminant aut copulant, ut propterea non censeantur praesentes annihilari, vel noviter ex ipsis partibus quantitatis resultantibus creati. Si quis tamen omnino velit, hos terminos exgere pro subjecto connaturali correspondentes terminos seu puncta substantiae, adeoque in proposita quaestione casu creati vel annihilari, nolim multum contendere de re abstracta, & in fundo ipso (an scilicet tales termini denatur) incertissimam, minimaque utilitatis.

Major est difficultas de condensatione & rarefactione: praesertim quia vix explicari potest, in quo istae mutationes consistant. Ideoque de illis Scotus manit valde irrefolutus. Dico equidem, si in rarefactione acquiratur nova quantitas totalis vel

vel partialis & in condensatione destruitur (ut Quidam volunt) consequenter illam à solo Deo per creationem produci aut per annihilationem destrui; unde satis patet: cum quantitas creata vel destructa supponatur fore extra omne subjectum. Aliud est, si quantitas præexistens in rarefactione tantum extendatur, & in condensatione contrahatur, aut novus tantum aliquis modus in rarefactione accedat, & in condensatione pereat: tunc enim satis patet, non intervenire quantitatis creationem aut annihilationem; cum modus iste subiectetur in quantitate. Idem adhuc clarius est, si (quod saltem est valde verosimile) rarefactio fiat per intromissionem corpusculorum intrà poros rei rarefactæ, & condensatio per eorumdem expulsionem.

QUÆSTIO III.

An Species Sacramentales corrumpantur, & quando sub eis desinat esse Corpus Christi?

Dico I. Qualitates sacramentales corrumpuntur eodem modo, quo, si in-existent substantiæ panis & vini; ut patet experientia. Et probatur: quia supposito, quod subiectentur in quantitate, agens contrarium non minus potest naturaliter in eas agere, producendo qualitates repugnantes & destructivas, quam si subsisteret substantia panis & vini. Si tamen non subiectarentur in quantitate, dicendum foret eas à Deo annihilari. Quod idem dicendum est in sententia Scoti & multorum aliorum de ipsa quantitate: quod nimirum speciebus per agens naturale corruptis, annihilentur à Deo ipsa quantitas. Scotus enim docet quantitatem subiectari in composito, adeoque cum eo produci & interire, fierique in corruptione resolutionem usque ad materiam primam. In sententia tamen communiori de quantitate non est difficultas: cum secundum illam subiectetur in materia, sitque illi coæva, adeoque semper remaneat eadem in genito & corrupto.

Dico II. Corpus Christi desinit esse sub speciebus, quando ita alterantur, ut si sub illis esset substantia panis, corrumpetur substantialiter. Ità omnes Theologi. Ratio est: quia Corpus Christi succedit in locum panis, & ab accidentibus panis moraliter saltem conservatur in esse sacramentali, sicut panis ab iisdem conservaretur in ratione physicarum dispositionum: ergo præcisè tam diu manet sub illis, quamdiu maneret substantia panis. Idem cum proportione est de Sanguine Christi sub speciebus vini. Confirmatur: quia casu quo hostia post sumpcionem ejice-

Herincx Sum. Theol. Pars IV.

retur per vomitum, speciebus immutatis, judicaretur ab omnibus retinere suam consecrationem. Ideoque fideles sunt solliciti ne hoc fiat; immo & Ecclesia, cavens, ne detur Eucharistia in periculo vomitus, & præscribens, quid eo contingente sit agendum cum speciebus, quas supponit manere consecratas. Unde & Ecclesiasticæ Historiæ referunt casus, quibus è pectoribus gravium peccatorum fuit hostia miraculosè extracta, velut adhuc continens Christum. Quare non mox à sumpcionem, sed in consumptione desinere Sacramentum hoc, constat: etsi Christus aliter instituire potuisset.

Ex dictis sequitur, si mitteretur una gutta ex calice consecrato in vas integrum vini, sanguinem Christi sub illa gutta verè mansurum, saltem si vinum, cui injicitur, non sit multum diversæ conditionis ab eo, quod est consecratum: nam species illius guttæ manerent tunc incorruptæ, cum ibi non haberent contrarium à quo corrumperebantur: quare sicut non obstante mixtione, si gutta non fuisset consecrata, retinisset substantiam prioris vini, sic gutta consecrata retineret sanguinem Christi. Hinc totum illud vas esset aliquo modo sacrum, & usibus sacris v.g. celebrationi missarum &c. applicandum; ut ex quibusdam miraculis docet Baronius tom. 12. ad finem anni 1192. Suarez, Coninck & plures alii. Quod quidem indubiè congruentissimum foret; Nonnullis tamen apparet non esse necessarium, inter quos Sotus, Henriquez, & alii: eò quod parva gutta haberi possit pro non immissa; præsertim cum singuli bibentes non exponantur probabili periculo bibendi sanguinem Christi.

Econtra si gutta aquæ aut vini specie distincti mixta speciebus consecratis transmutetur ab his substantialiter, non erit pars illa vini noviter producti consecrata: cum consecratio præcesserit, afficiens solummodo species præexistentes. Nec obstat, quod oleum non consecratum, consecrato possit oleo commisceri, ut dicitur c. Quod in dubio, de Consecr. Eccles. & idem sit consecratum, ut habet Rubrica. Idemque est de aqua non benedicta, mixta benedicta. Non obstat, inquam: quia consecratio Eucharistiæ fit per realem transmutationem, in ordine ad quam est vis tributa solis Christi verbis circa materiam tunc præsentem. Alia autem consecratio tantum est moralis, per quamdam denominationem extrinsecam institutam ab Ecclesia, quæ voluit eam fieri; etiam per solum attractum seu admixtionem cum simili liquore benedicto.

Petes, an si dentur vina specie substantiali distincta, & speciebus consecratis misceatur vinum non consecratum specie distinctum, & hoc transmutaret in se species vini consecrati, desineret sub his esse

18.
Gutta consecrata in dolum vino missa consecrationem non amittit.

Quia tabula docet Baronius tom. 12. ad finem anni 1192. Suarez, Coninck & plures alii. Quod quidem indubiè congruentissimum foret.

19.
Quod per aqua consecratione transmutatur à speciebus consecratis, non fit consecratum.

20.
An species manerens consecrata si transmutatur in esse